

BREZOVÝ HÁJ v Nitre – budovanie prvkov zelenej infraštruktúry

SO 02 – INVENTARIZAČNÉ TABUĽKY

METODIKA

OBSAH

1	INVENTARIZÁCIA A SADOVNÍCKE HODNOTENIE DREVÍN A ICH PORASTOV	1
1.1	INVENTARIZÁCIA STROMOV	1
1.2	INVENTARIZÁCIA PORASTOV STROMOV	2
1.3	INVENTARIZÁCIA KROV A PORASTOV KROV	2
2	VÝPOČET SPOLOČENSKEJ HODNOTY DREVÍN NAVRHOVANÝCH NA VÝRUB	3
3	ZOZNAM TABULIEK	4

MÁJ 2017

1 INVENTARIZÁCIA A SADOVNÍCKE HODNOTENIE DREVÍN A ICH PORASTOV

Inventarizácia a sadovnícke hodnotenie drevín nachádzajúcich sa v riešenom území boli realizované v apríli 2017. V rámci terénneho prieskumu boli dreviny identifikované v mapových podkladoch. Ďalej boli zistené ich základné dendrometrické parametre drevín (druh, veľkosť a pod.). Sadovnícka hodnota drevín bola stanovená podľa štandardne používanej metodiky prof. J. Machovca (1982). Uvedený je navrhovaný zásah. Zistené údaje sú zaznamenané v inventarizačných tabuľkách. Grafické znázornenie zinventarizovaných drevín resp. skupiny drevín je vo výkrese označené stredovou značkou s poradovým číslom a podorysným priemetom koruny podľa údajov v tabuľke.

1.1 INVENTARIZÁCIA STROMOV

Pri stromoch boli zisťované nasledovné parametre.

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO (ID) je priradené ku každému stromu a je zhodné s označením konkrétneho stromu v tabuľke aj vo výkrese.

DRUH (DRUH) je určený na základe rodového a druhového názvu dreviny (prípadne aj kultivaru), ktorý je zapísaný do tabuľky pomocou latinského názvoslovía bez uvádzania autora. V prípade, že nebolo možné určiť druh dreviny, zistil sa aspoň jej príslušnosť k rodu.

OBVOD KMEŇA STROMU (OK) podľa § 36 vyhlášky č. 24/2003 Z. z. obvod kmeňa stromu sa meria vo výške 1,3 m nad zemou. Pri stromoch, ktoré sa rozkonárujú vo výške menšej ako 130 cm, sa meria obvod kmeňa tesne pod jeho rozkonárením. Uvádza sa v centimetroch (cm) s presnosťou na 1 cm. Zisťuje sa pomocou pásma.

VÝŠKA STROMU (VÝŠKA) zodpovedá vertikálnej vzdialenosti od päty stromu po vrchol koruny stromu. Údaj o výške sa uvádza v metroch (m) s presnosťou na 1 m. Boli zistené odhadom v porovnaní s ľudskou postavou.

ŠÍRKA KORUNY STROMU (ŠÍRKA) predstavuje aritmetický priemer koruny stromu v najširšom mieste a v smere kolmým na túto os. Uvádza sa v metroch (m) s presnosťou na 1 m.

SADOVNÍCKA HODNOTA (SH) sa určuje pomocou 5-bodového klasifikátora podľa Machovca (1982). Pri stromoch sa používajú hodnoty od 1 do 5.

Pre potreby inventarizácie v Brezovom háji pri úplne suchých a poškodených jedincoch sme použili 0. Ostatné hodnoty boli určené štandardným spôsobom podľa Machovcovej metodiky:

1 – VEĽMI MÁLO HODNOTNÉ DREVINY - dreviny veľmi silne poškodené, choré, silne napadnuté škodcami alebo chorobami, zvlášť takými, ktoré zdravotne ohrozujú okolité zdravé porasty, dreviny odumierajúce a odumreté, a hlavne ale dreviny, ktoré ohrozujú bezpečnosť návštevníkov, alebo dreviny, ktoré ohrozujú svojou existenciou kvalitu okolitých cennejších jedincov (napr. dreviny vrastajúce do korún kvalitných a zvlášť svetlomilných hodnotných stromov) a dreviny inak ohrozujúce daný priestor a jeho vývoj. Pri riešení sadovníckych úprav je na týchto plochách nutné tieto dreviny okamžite resp. v čo najkrajšej dobe odstrániť. Odstránenie je nutné bez ohľadu na akékoľvek ďalšie zásahy.

2 – DREVINY PODPRIEMERNEJ HODNOTY - dreviny značne poškodené, veľmi vysoko vyvetvené bez predpokladu obrastania po presvetľovacích prebierkach, dreviny staré a málo vitálne, výrazne presychajúce, s dutinami, prípadne inak silne poškodené. Predpoklady ďalšieho vývoja sú ako v čase, tak aj v kvalite značne obmedzené. Zlepšenie kvality nemožno predpokladať. Nesmú to však byť dreviny ohrozujúce bezpečnosť ľudí alebo zdravie perspektívnych porastov. Pri vyhladkových úpravách sa počíta s ich postupným odstránením. Výnimky tvoria len dendrologicky unikátne dreviny, chránené stromy a pod., ktoré sa ponechajú na dožitie.

3 – DREVINY PRIEMERNEJ HODNOTY - dreviny zdravé, resp. len mierne poschnuté, ale bez chorôb a škodcov, hlavne takých, kde hrozí ich rozšírenie. Tvarovo sa môžu líšiť aj podstatne od typu. Patria sem napríklad dreviny s vysoko vyvetvené, avšak také, ktoré majú schopnosť na kmeni obrastať, resp. sú i v tejto podobe esteticky únosné. Patria sem tiež dreviny menšieho vzrastu, ktoré nedosahujú ani polovicu predpokladanej veľkosti. Rovnako u tejto kategórie musí byť predpoklad udržania po radu desaťročí pri zachovaní, prípadne i zlepšení bodovej hodnoty. Veľmi často sú to dreviny, z ktorých je možno postupne vymodelovať kvalitnejšie porasty. Pri riešení sadovníckych úprav a u tejto kategórie drevín počíta s tým, že sa podľa potreby ponechajú pre ďalší rozvoj, resp. tam, kde to sadovnícky a výchovný zámer vyžaduje, sa odstránia.

4 – DREVINY NADPRIEMERNEJ HODNOTY - zdravé dreviny, typického tvaru zodpovedajúce príslušnému taxónu, nanajvýš len nepatrne narušené lebo poškodené (napr. bez konárov najspodnejšieho poschodia, s menšími voľnými priestormi v korune a pod.), veľkostne plne

vyvinuté, ako dreviny ohodnotené piatimi bodmi. Svoju funkciu pri udržaní kvality musia plniť ešte radu desaťročí. Aj túto kategóriu drevín je nutné maximálne chrániť i za cenu zmeny v usporiadaní priestoru, v ktorom sa nachádzajú. K ich odstráneniu možno pristúpiť len v celkom výnimočných prípadoch.

5 – VEĽMI HODNOTNÉ DREVINY - ide o absolútne zdravé dreviny, nepoškodené, tvarovo i celkovým habitom zodpovedajúce druhu, rozkonárené až k zemi, veľkostne už úplne vyvinuté (presahujúce najmenej polovicu dosiahnuteľnej výšky a tomu zodpovedajúcej šírky koruny), avšak ešte v plnom raste a vývoji. Dreviny tejto kategórie musia mať predpoklad plniť svoje funkcie ešte po celú radu desaťročí. Je ich potrebné na danom stanovišti zachovať v maximálnej možnej miere i za cenu prehodnotenia a pretvorenia sadovníckych úprav, plánovanej zástavby a pod.

POZNÁMKA (POZNÁMKA) – v poznámke sa uvádzajú ďalšie doplňujúce informácie o drevine resp. stanovišti, na ktorom drevina rastie. Ide o slovný popis skutočností súvisiacich napríklad s tvarom habitu, poškodením dreviny, jej funkciou a pod.

ODPORUČANÝ ZÁSAH (ZÁSAH) – uvádza vhodné pestovateľské opatrenie, ktorý je odporúčané na základe zistených údajov.

1.2 INVENTARIZÁCIA PORASTOV STROMOV

Pri porastoch stromov sa určovali nasledovné parametre.

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO (ID) je priradené každému porastu a je zhodné s označením konkrétneho porastu v tabuľke aj vo výkrese. Pri porastoch drevín sa písmeno P uvádza pred poradovým číslom.

DRUHOVÉ ZLOŽENIE PORASTU (DRUH) je určený na základe rodového a druhového názvu dreviny (prípadne aj kultivaru), ktorý je zapísaný do tabuľky pomocou latinského názvoslovía bez uvádzania autora. V prípade, že nebolo možné určiť druh dreviny, zistil sa aspoň jej príslušnosť k rodu. Pri porastoch stromov sa uvádza percentuálne zastúpenie jednotlivých druhov drevín v poraste, čo predstavuje čo predstavuje množstvo jedincov určitého druhu, ktoré tvoria porast.

PLOCHA PORASTU (PLOCHA) sa vypočíta na základe obsahu pôdorysného priemetu porastov porastu na plochu. Je uvádzaná v metroch štvorcových s presnosťou na jeden meter.

VÝŠKA PORASTU (VÝŠKA) zodpovedá vertikálnej vzdialenosti od terénu po vrchol koruny. Priemerná výška porastu sa vypočítava z priemeru výšky najvyššieho a najnižšieho jedinca príp. skupiny jedincov. Je udávaná v metroch (m) s presnosťou na 0,5 m. Bola zistená odhadom v porovnaní s ľudskou postavou.

SADOVNÍCKA HODNOTA DREVÍN (SH) sa určuje pomocou 5-bodového klasifikátora podľa Machovca (1982).

POZNÁMKA (POZNÁMKA) – v poznámke sa uvádzajú ďalšie doplňujúce informácie o drevine resp. stanovišti, na ktorom drevina rastie. Ide o slovný popis skutočností súvisiacich napríklad s tvarom habitu, poškodením dreviny, jej funkciou a pod.

ODPORUČANÝ ZÁSAH (ZÁSAH) – uvádza vhodné pestovateľské opatrenie, ktorý je odporúčané na základe zistených údajov.

1.3 INVENTARIZÁCIA KROV A PORASTOV KROV

Pri kroch a skupinách krov sa určovali nižšie uvedené údaje.

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO (ID) je priradené každému kru resp. každej skupine krov a je zhodné s označením konkrétnej dreviny v tabuľke aj vo výkrese. Pri kroch a skupinách krov sa písmeno K uvádza pred poradovým číslom.

DRUH DREVINY (DRUH) je určený na základe rodového a druhového názvu dreviny (prípadne aj kultivaru), ktorý je zapísaný do tabuľky pomocou latinského názvoslovía bez uvádzania autora. V prípade, že nebolo možné určiť druh dreviny, zistil sa aspoň jej príslušnosť k rodu. Pri skupinách krov sa uvádza aj počet krov (ks), čo predstavuje množstvo jedincov určitého druhu, ktoré tvoria skupinu krov.

PLOCHA KROV (PLOCHA) sa vypočíta na základe obsahu pôdorysného priemetu porastov krov na plochu. Je uvádzaná v metroch štvorcových s presnosťou na jeden meter.

VÝŠKA KROV (VÝŠKA) zodpovedá vertikálnej vzdialenosti od terénu po vrchol koruny. Priemerná výška plochy krov sa vypočítava z priemeru výšky najvyššieho a najnižšieho jedinca príp. skupiny jedincov. Je udávaná v metroch (m) s presnosťou na 0,5 m. Bola zistená odhadom v porovnaní s ľudskou postavou.

SADOVNÍCKA HODNOTA DREVÍN (SH) sa určuje pomocou 5-bodového klasifikátora podľa Machovca (1982). Pri kroch a skupinách krov sa uplatňujú len hodnoty od 1 do 3.

POZNÁMKA (POZNÁMKA) – v poznámke sa uvádzajú ďalšie doplňujúce informácie o drevine resp. stanovišti, na ktorom drevina rastie. Ide o slovný popis skutočností súvisiacich napríklad s tvarom habitu, poškodením dreviny, jej funkciou a pod.

ODPORUČANÝ ZÁSAH (ZÁSAH) – uvádza vhodné pestovateľské opatrenie, ktorý je odporúčané na základe zistených údajov.

2 VÝPOČET SPOLOČENSKEJ HODNOTY DREVÍN NAVRHOVANÝCH NA VÝRUB

Zákomom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Spoločenská hodnota drevín (v €) je uvedená podľa druhu drevín a ich veľkosti v prílohe č. 33 k vyhláške č.24/2003 Z. z.

SKUPINA DREVÍN (SKUPINA)

Skupiny drevín I. - listnaté neopadavé dreviny

Skupiny drevín II. - ihličnaté dreviny

Skupiny drevín III. - listnaté opadavé dreviny

VEĽKOSŤ DREVINY

Pri stromoch sa spoločenská hodnota vypočíta na základe veľkosti obvodu kmeňa.

OBVOD KMEŇA (OK) - obvod kmeňa (v cm) meraný vo výške 1,3 metra nad zemou. Údaj je prebraný z inventarizačných tabuliek.

Pri kroch a skupinách krov sa spoločenská hodnota drevín určuje na základe druhu, výšky a plochy.

PLOCHA KROV (PLOCHA) – veľkosť plochy v m² je prebraná z inventarizačných tabuliek.

VÝŠKA KROV (VÝŠKA) – výška krov v m je prebraná z inventarizačných tabuliek.

Ďalší postup výpočtu spoločenskej hodnoty je rovnaký pri stromoch, kroch aj porastoch krov.

SPOLOČENSKÁ HODNOTA (SPOL HOD)

Spoločenská hodnota drevín navrhnutých na odstránenie bola určená podľa prílohy č. 33, časť B, Vyhlášky MŽP SR č. 158/2014.

INDEXY

Slúžia na úpravu spoločenskej hodnoty. Sú uvedené v prílohe č. 35 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.

Pri výpočte spoločenskej hodnoty boli v našom prípade použité nasledové indexy:

INDEX RELATÍVNE DOSIAHNUTEL'NÉHO VEKU (INDEX 1)

1,1 - ak ide o dlhoveké dreviny

1 - ak ide o strednoveké dreviny

0,9 - ak ide o krátkoveké dreviny

INDEX PLOCHY (INDEX 2)

0,8 - ak ide o drevinu z náletu alebo výmladkov a ak jej výskyt nie je v súlade s využívaním konkrétnej plochy územia

1,4 - ak ide o dreviny v parkoch, verejných sadoch a záhradách, v stromoradiach alebo ak sú súčasťou historických jadier miest a centrálnych mestských zón.

INDEX POŠKODENIA (INDEX 3)

0,8 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 11 - 25 % (slabé poškodenie)

0,6 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 26 - 60 % (stredné poškodenie)

0,4 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí nad 60 % (ťažké poškodenie)

0 – odumretá drevina

INDEXOVANÁ SPOLOČENSKÁ HODNOTA (INDEX SPOL HOD)

Indexovaná spoločenská hodnota drevín sa vypočíta tak, že spoločenská hodnota uvedená v prílohe č. 33 vynásobí súčinom prirážkových indexov uvedených v prílohe č. 35.

V zmysle tohto zákona podľa § 47 ods. 4a) sa súhlas na výrub dreviny nevyžaduje na silne poškodené stromy a na invázne druhy drevín podľa §7b ods.2.

3 ZOZNAM TABULIEK

TABUĽKA 1	INVENTARIZÁCIA DREVÍN - STROMY
TABUĽKA 2	INVENTARIZÁCIA DREVÍN - PORASTY
TABUĽKA 3	INVENTARIZÁCIA DREVÍN – KRY A SKUPINY KROV
TABUĽKA 4	INVENTARIZÁCIA DREVÍN - POUŽITÉ SKRATKY
TABUĽKA 5	SPOLOČENSKÁ HODNOTA - STROMY NA VÝRUB (1. ETAPA)
TABUĽKA 6	SPOLOČENSKÁ HODNOTA - KRY NA VÝRUB (1. ETAPA)
TABUĽKA 7	ODSTRÁNENIE INVÁZNYCH DRUHOV A NÁLETOV DREVÍN
TABUĽKA 8	SPOLOČENSKÁ HODNOTA - STROMY NA VÝRUB (2. ETAPA)

©Júlia Straňáková

Všetky súčasti tejto dokumentácie sú chránené v zmysle autorského zákona a môžu byť použité len so súhlasom autora.